

λάδω δὲν ἦλθεν οὔτε ἐκ τῆς Ἀσίας. Πρέπει νὰ σημειώσωμεν, ὅτι ὁ κ. Ποκὼν ἐγνώριζε τὸν σταφιδοκαρπὸν, διότι δίδων τὴν περιγραφὴν τῆς Πελοποννήσου τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου καὶ τῆς Κορίνθου, τῶν Πατρῶν, τῆς Ζακύνθου, τῆς Κεφαλληνίας, λέγει εἰς τὰ τῆς Κεφαλληνίας περὶ τούτου:

«Ἡ νῆσος ἐπρωθέδευεν ἀρκούντως κυρίως ἕνεκεν τῶν ἀμπελώνων τῶν Κουρραντιῶν (Curretans). Τὸ δένδριον τῶν Κουρραντιῶν εἶναι γένους τῆς ἀμπέλου. Ἐξέχον μεγάλας ποσότητας καὶ κατασκευάζουν δι' αὐτῶν δυνάτῳ οἶνον. Ἀλλὰ τὰ κουρραντιῶ εὐρίσκονται καὶ εἰς Πάτρας καθὼς καὶ εἰς ἄλλα μέρη τοῦ κόλπου τῆς Κορίνθου.»

Ἀλλ' ὅτι μᾶλλον ἐστερέωσε τὴν πεπειθησίν μου, ὅτι ἡ Κορινθιακὴ ἡμῶν σταφὶς δὲν ἦλθεν οὔτε ἐκ τῆς Ἀφρικῆς, εἶναι οἱ λόγοι τοῦ σπουδαίου καὶ αὐθεντικοῦ περιηγητοῦ Δόκτορος Βράουν (W. G. Browne) φυσιοῦρου καὶ φυσιολόγου, ὅστις ἐταξείδευεν ἀπὸ τὸ 1792—1798 εἰς Συρίαν, Αἴγυπτον, εἰς Δαρφούρ, Κορδοφάν καὶ Σουδάν. Ὁ περιηγητὴς οὗτος οὐδαμῶς ἀπῆντησε τὸν σταφιδοκαρπὸν. Λέγει δὲ (Kahira σελ. 75), ὅτι οἱ αἰγύπτιοι κατασκευάζουν ποτὸν ἐξ ἀραβοσίτου, κεχρίου, κριθῆς, καὶ ὀρίζιου. Εἶναι χρώματος διαφανοῦς καὶ ἀρκετὰ καλὸν εἰς τὴν γεύσιν. Ἀλλ' οἱ ἐγγύριοι κυρίως ἀρέσκονται εἰς ἕτερον ποτὸν, καλούμενον ἀρακὶ κατασκευαζόμενον με κουρραντιῶ, μικρὰ σταφύλια τὰ ἑποῖα φέρουν ἐκ τῆς Ἑπταννήσου. (Small grapes imported from the seven Isles).

Ὁ αὐτὸς περιηγητὴς δίδει τὴν περιγραφὴν τῶν οἶνων τῆς Συρίας (σελ. 431) καὶ τοῦ Λιβάνου, ἐξ ὧν αὐθις οὐδαμῶς οὔτε τὰ ἔχνη φαίνονται τοῦ σταφιδοκαρποῦ ἡμῶν.

III.

Τὲ ὀνομάζουσι οἱ Βενετοὶ Uva Corinthiaca

Ἐτερος περιηγητὴς, τὸν ὁποῖον δὲν δύναμαι νὰ παραλείψω διὰ τὰς γνώσεις του, διότι εἶναι γεωγράφος, γαιολόγος, μαθηματικὸς, ιστορικὸς, πολιτικὸς καὶ φιλόλογος, ὅστις δὲ ἀφ' ὧν ἐταξείδευεν ὅλην σχεδὸν τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τὸ 1682 — 1686 ἐπισκέφθη τὴν Κρήτην, καὶ ἐντεῦθεν ἤρξατο τὰ τῆς ἐρεύνης ταξείδιόν του εἰς Αἴγυπτον, Ἐρυθρὰν Θάλασσαν, Ἀραβίαν, Παλαστίνην, Συρίαν, Μικρὰν Ἀσίαν, Κύπρον, Αἰγαῖον καὶ τὰς Ἰονίους, εἶναι ὁ ἀγγλος ἱατρὸς Ε. Βέρυαρδ (E. Bergard). Καὶ οὗτος οὔτε ἔχνος τοῦ σταφιδοκαρποῦ ἡμῶν εὐρίσκει εἰς Αἴγυπτον, Συρίαν, ἢ Μικρὰν Ἀσίαν. Περιγράφει τοὺς ὀρεοὺς οἶνους καὶ σταφύλας τοῦ Λιβάνου καὶ ἄλλων μερῶν, ἀλλ' οὐδ' ὅπως μνημονεύει τὸν σταφιδοκαρπὸν, ἐκτὸς μόνον ὅταν φθάσῃ εἰς Ζακύνθον καὶ Κεφαλληνίαν. Οὗτος εἶναι ὁ πρῶτος ἐκ τῶν περιηγητῶν (σελ. 357), ὅστις ὀνομάζει τὴν σταφίδα Uva Corinthiaca (σταφίδες κορινθιακαί). Προσθέτων, ὅτι οἱ Ἀγγλοὶ μεταφέρουσι τὸ μεγαλείτερον μέρος τῆς εἰς Ἀγγλίαν, ἐπειδὴ δὲ ἡ λέξις Uva τὴν ὁποῖαν μεταφέρουσιν αὐτοὶ οἱ Πλίνιος, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τινὰς νὰ πιστεύουσιν, ὅτι ὁ στα-

φιδοκαρπὸς ὑπῆρχε καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ἐπαναλαμβάνων, ὅτι ἡ λέξις ἀφορᾷ ὅλας τὰς ἀσταφίδας τῶν Ἑλλήνων καὶ ὅχι τὸν παρόντα σταφιδοκαρπὸν.

Οἱ ἀναγνώσται τῆς φιλολογικῆς Ἀκροπόλεως ἤθελον ἀπαυδήσει ἰσως ἐνώπιον τῆς σωρείας τῶν προσεγεγραμμένων αὐθεντικῶν μαρτυριῶν, ὅτι ὁ σταφιδοκαρπὸς δὲν εἶναι προϊόν οὔτε τῆς Ἀσίας, οὔτε τῆς Ἀφρικῆς, ἀλλὰ ἰθαγενὲς τῆς Ἑλλάδος. Ὁφείλω ὅμως νὰ μὴ παραλείψω πᾶσαν ψηλαφητὴν ἀποδείξιν πρὸς τοῦτο. (ἀκολουθεῖ)

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΒΕΝΟΣ

ΑΠΟ ΒΙΕΝΝΗΣ ΕΙΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ

Ὁ νέος Ἀνατολικὸς σιδηρόδρομος πρόκειται νὰ τεθῇ εἰς χρῆσιν τῇ 1ῃ Μαΐου διὰ τὴν κατ' εὐθεῖαν μεταξὺ Βιέννης, Βελιγραδίου, Σοφίας καὶ Κωνσταντινουπόλεως συγκοινωνίαν. Τὸ μεταξὺ Φιλίππουπόλεως καὶ Νύσσης τμήμα θὰ διέρχονται αἱ ἀμαξοστοιχίαι μόνον τὴν ἡμέραν, διότι τὸ ἔδαφος ἐκεῖ εἶναι ἀνωμαλιώτατον καὶ ὑπάρχουσι τὰ πλεῖστα τεχνικὰ ἔργα. Καθ' ἑκάστην θὰ κυκλοφορῇ εἰς ταχὺς εὐρυθρῶς, δις δὲ καθ' ἑβδομάδα ὁ ταχυῆτος ἀντραπιαῖος ἀνατολικὸς συρμός. Ἡ διάρκεια τοῦ ταξείδιου μεταξὺ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Βιέννης θὰ εἴη 41 ὥρων.

Ο ΜΟΥΖΙΚΟΣ ΜΑΡΕΥ

(Ἀνάμνησις Σιδηρίας)

Ἦτο ἡ δευτέρα ἡμέρα τοῦ Πάσχα. Ἡ ἡμέρα ἦτο θερμὴ, ὁ οὐρανὸς κυανοῦς, ὁ ἥλιος μεσουρανοῦν ἠκτινοβόλει, ἀλλ' ἡ ψυχὴ μου ἦτο κατηφής. Περιεπαύουν εἰς τὸν περίβολον τῆς εἰρηκτῆς. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην κατεγινόμεν εἰς τὴν ἀπαριθμῆσιν τῶν κιγκλιδίων, αἰτίνας περιέφερχσον αὐτήν. Ἀπὸ δύο ἡμερῶν οἱ ἐν σῇ εἰρηκτῇ ἦγον ἑορτήν, οἱ καταδίκαιοι δὲν εἰργάζοντο. Οἱ πλείστοι αὐτῶν ἦσαν οἰνοβρεῖς. Τὰ δωμάτια ἀντήχουν ἐξ ὕβρεων, ἐρίδων καὶ ἀσμάτων αἰσχυρῶν. Ἄλλοι ἐχαρτόπαιζον ἐπὶ τῶν ζυλίνων κλινῶν των. Πολλοὶ ἀνηλεῶς ζυλοκοπηθέντες ὑπὲρ αὐτῶν τῶν συντρόφων των, ἐκείντο ἡμιθανεῖς. Εἶχον καλύψει αὐτοὺς διὰ τῶν μανδύων των. Πλέον ἢ ἀπαρ' εἶχον σύρει τὰς μαχαίρας. Τὰς σκηνάς ταύτας εἶχομεν διαρκῶς ἐπὶ δύο ἡμέρας! Ἐπασχον πολὺ ὄχλος μεθυμένος, καὶ ἰδίως εἰς τοιαῦτα μέρη, μοὶ προσεγενέταν τότε ἀηδία.

Κατὰ τὰς δύο ἐκείνας ἡμέρας ἡ ἀρχὴ δὲν παρενέβη εἰς διακόψει τὰς ἐρέυνας, δὲν ἐξήταξε πλέον ἢν ὑπὸ τὰς κλινὰς ἐκρύπτοντο φιάλαι οἶνου. Κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἀξιωματικῶν μας, ἔπρεπε νὰ ἐπιτρέπηται εἰς τοὺς καταδίκους νὰ διασκεδάζωσι ἀπαρ' τοῦλάχιστον τοῦ ἐπου, καὶ ταῦτο πρὸς ἀποφυγὴν ἄλλων χειροτέρων παρεκτροπῶν. Ἐμὲ ὅμως μὲ καταλάμβανεν ὀργὴ καὶ πᾶν ἔτι Σύνληττα τὸν Πολωνόν Μ...σχυ, πολιτικὸν κα-

τάδικον. Μοί ἔρριψε βλέμμα πλήρες ἀπελπισίας· οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἐσπινθηροβόλου, τὰ χεῖλη τοῦ ἔτρεμον.

«Μισῶ αὐτοὺς τοὺς κακούργους!» μοί εἶπε ταπεινῇ τῇ φωνῇ, σφίγγων τοὺς ὀδόντας καὶ παρῆλθε. Δὲν ἤξεύρω διατὶ ἐπέστρεψα ἀμέσως εἰς τὴν εἰρ-κτὴν, ἐξ ἧς μόλις πρὸ ἐνὸς τετάρτου εἶχον ἐξέλθει ὡς τρελλός, ἰδὼν ἐξ ἀνδράς, ἐξ ῥωμαλέους μουζικούς ἐπιπεσόντας καθ' ἐνὸς Ταρτάρου ἑνομαζομένου Γκαζίνου. Εἶχον ξυλοκοπήσει αὐτὸν ἀνηλεῶς. Τσαῦτα κτηπήματα ἡδύνατο νὰ φονεύσῃ ἀμνηλὸν. Ἀλλ' ὁ Τάρταρος ἦτο γίγας καὶ τοιοῦτον κίνδυνον δὲν διέτρεχεν. Εἰσερχόμενος εἶδον αὐτὸν ἐν τινι γωνίᾳ, ἐξηπλωμένον ἐπὶ τῆς κλίνης του, σχεδὸν νεκρόν. Εἶχον καλύψει αὐτὸν διὰ διφθέρας, καὶ οἱ κατὰδικοὶ διερχόμενοι πλησίον τοῦ εἰσῆγον καὶ ἀπέφευγον νὰ τὸν ἐγγίσωσι. Ἦσαν βέβαιοι ὅμως, ὅτι τὴν ἐπαύριον θὰ συνήρχετο, «ἀλλ' ὕστερ' ἀπὸ τόσο ξύλο, κύριος οἶδε ἂν μπορούσε νὰ ζήσῃ ἀνθρώπος!...»

Ἐτρώπωσα εἰς τὴν θέσιν μου, ἀπέναντι κιγκλιδωτοῦ παραθύρου· κατεκλίθην ὕπτιος, εἶχον τὰς χεῖρας ὀπισθεν ὀπισθεν τῆς κεφαλῆς μου καὶ ἐκλείσα τοὺς ὀφθαλμούς. Μοί ἤρεσκε ἡ στάσις ἐκείνη· ἀνθρώπος κοιμώμενος ἀφίναται συνήθως ἡσυχος, καὶ οὕτω δύναται νὰ ρεμβάζῃ καὶ νὰ σκέπτηται. Δὲν ἤμην ὅμως ἡρεμὸς. Ἡ καρδιά μου ἐπαλλε σφοδρῶς καὶ ἤχουν ἐτι εἰς τὰ ὦτα μου αἱ λέξεις τοῦ Μ...σκυ:

«Μισῶ αὐτοὺς τοὺς κακούργους!»

Ἀλλὰ διατὶ νὰ περιγράψω τὰς ἐντυπώσεις μου; Καὶ τώρα ἀκόμη, ὅταν συλλογίζωμαι τὸ βίον ἐκεῖνον, μὲ καταλαμβάνουν τρομεροὶ ἐφιάλται. Ἰσως παρετηρήθῃ ὅτι, ἕως σήμερον, οὐδέποτε σχεδὸν εἶπόν τι περὶ τῆς ἐν τῇ εἰρκτῇ βιώσεώς μου. Δέκα (1) παρῆλθον ἔτη ἀφ' ὅτου ἔγραψα τὴν Οἰκίαν τῶν Νεκρῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα πλαστοῦ ἀνθρώπου: ἐνὸς κατὰδικου φονεύσαντος τὴν σύζυγόν του. Καὶ ὅμως, πολλοὶ φαντάζονται καὶ βεβαιοῦσιν ἀκόμη, ὅτι ἐξωρίσθην διότι ἐφόνευσά τὴν σύζυγόν μου...

Μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐπαρῆλθεν ἡ ἡρεμία μου, καὶ λεληθότως ἐβυθίσθην εἰς τὰς ἀναμνήσεις μου. Κατὰ τὰ τέσσαρα ἔτη, τὰ ὅποια διῆλθον ἐν τῷ κατέργω, δὲν ἔπαυον ἀναπολῶν τὸ παρελθόν μου· ἡ ἀνάμνησις αὐτοῦ ἐπανεφέν ἐνώπιόν μου ὅλην τὴν παρελθούσαν ζωὴν μου. Αἱ ἀναμνήσεις αὐτομάτως ἐνεφανίζοντο πρὸ ἐμοῦ. Σπανίως εὐρισκόμεναι εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ τὰς ἐπικαλεσθῶ. Καὶ ἐν πρώτοις, παρίσταντο ἐν τῇ διανοίᾳ μου ὡς ἀμυδραὶ σκιαγραφίαι, αἵτινες βαθμηδὸν ἀνεπτύσσοντο καὶ ἐλάμβανον τὰς διαστάσεις μεγάλων εἰκόνων, καὶ ἡ ἐντύπωσις ἐνισχύετο καὶ συνεπληρεῦτο. Καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἐνδιαφερόμην τότε, καὶ προσέθετον νέα χρώματα εἰς γεγονότα πρὸ πολλοῦ τελεσθέντα, ἐπιδιορθῶν καὶ ταξινομῶν αὐτὰ ἀκαταπαύστως. Αὕτη ἦτο ἡ μόνη εὐχαρίστησίς μου.

Τὴν φορὰν ταύτην ἀνεμνήσθην ἄσχημόν τι ἐπεισόδιον τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας. Ἐνόμιζα, ὅτι τὸ εἶχον λησμονήσει· ἀλλὰ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἡσθανόμην ἡδονὴν ἀνεκφράστου ἀναπολῶν εἰς τὴν μνήμην μου τὰ τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας.

(1) Ὁ Δαστοῖς ἐσκυ ἔγραφε τ' ἀνωτέρω ἐν ἔτει 1876

Ἐνθυμούμαι τὸ χωρίον μας, ἦτο Αὐγουστος μὴν. Ἡ ἡμέρα ἦτο ξηρὰ ἀλλ' αἰθρία καὶ ὀλίγον ψυχρὰ· ἔπνεε ἀνεμὸς ἰσχυρός. Τὸ θέρος ἤγγιζε εἰς τὸ τέλος του, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἔδει νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς Μόσχαν· καθ' ἕλεν τὸν προσεχῆ χειμῶνα, ἡμῖν ἡναγκασμένους νὰ ἐπαναλάβω τὴν σπουδὴν τῆς ὀχληρᾶς γαλλικῆς γλώσσης...

Πόσον ἐλυπούμην ἀφίνων τὴν ἐξοχήν!

Μετέβην ὀπισθεν τοῦ σιτοβολῶνος, διῆλθον τὸν περίξ τῆς οἰκίας χάνδακα, καὶ ἀνῆλθον εἰς τὸ Ιοσκ (οὕτω ἐνομάζεται παρ' ἡμῖν πυκνὸν δάσος κείμενον πρὸς τὸ ἕτερον μέρος τοῦ χάνδακος.)

Μετ' οὐ πολὺ, εἰσέρχομαι ἐντὸς τοῦ πυκνοτέρου μέρους τοῦ δάσους, καὶ ἀκούω εἰς ἀπόστασιν τριᾶκοντα σχεδὸν βημάτων, ἐν τῇ πεδιάδι, ἕνα μουζικὸν ἀροτριῶντα. Ἠξεύρει ὅτι ἀροτριᾷ εἰς τὴν κατωφέρειαν ἐνὸς λοφίσκου, καὶ ὅτι ὁ ἵππος θὰ κοπιάζῃ πολὺ. Ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἀκούω τὴν κραυγὴν χῶ! χῶ! Γνωρίζω σχεδὸν ὅλους τοὺς μουζικούς, ἀλλὰ δὲν ἤξεύρω ποῖος αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὀργώνει τὴν γῆν, ἄλλως τε μοῦ εἶνε ἀδιάφορον. Καὶ ἐγὼ αὐτὴν στιγμὴν εἶμαι ἐνησχολημένος: καὶ ἐγὼ ἐργάζομαι!

Κόπτω λευκὸν κλάδον καρυᾶς, δι' οὗ κατασκευάζω μαστίγιον κατὰ τῶν βατράχων. Μοῦ ἤρεσκον πολὺ αἱ λεπταὶ καὶ εὐκαμπτοὶ ράβδοι τῆς καρυᾶς! Οἱ κύνθοροι καὶ αἱ μηλολούθαι μ' ἐνδιαφέρουσιν ἐπίσης, κάμνω συλλογὴν τοιούτων. Ἀγαπῶ ἐπίσης τὰς ζωηρὰς ἐκεῖνας μικρὰς σαύρας, μὲ τὸ ὠραῖον αὐτῶν ἐπίξανθον χρῶμα, καὶ τὰς μικρὰς κηλίδας των. Φοβοῦμαι ὅμως τοὺς μικροὺς ὄφεις. Εὐτυχῶς οἱ ὄφεις εἶναι σπκνιώτεροι τῶν σαυρῶν. Ὀλίγοι μύκητες ὑπάρχουν εἰς τὸ δάσος: ἰδίως αὐξάνουσι ὑπὸ τὰς πίτυς! Πηγαίνω ἐκεῖ... Μὲ θέλγει καθ' ὑπερβολὴν τὸ δάσος μὲ τοὺς μύκους του, τοὺς ἀγρίους καρπούς, τὰ ἔντομα, τὰ μικρὰ του πτηνὰ, τοὺς ἀκανθοχοίρους, τοὺς σκυοῦρους καὶ τὴν γλυκεῖαν του ἐκείνην κάθυγρον ὁσμὴν τῶν σεσηπότων φύλλων.

Καὶ τώρα, ἐνῷ γράφω, αἰσθάνομαι τὴν ὁσμὴν ἐκείνων τῶν πίτεων τῆς ἐξοχῆς. Αἱ ἐντυπώσεις αὗται διαρκεῖν ἐφ' ὅλης τῆς ζωῆς.

Αἶφνης, ἐν μέσῳ τῆς βαθυτάτης ἐκείνης σιγῆς, ἀκούω εὐκρινῶς τὴν κραυγὴν:

Λύκος! Λύκος! Βάλλω κραυγὴν τρόμου· ἐξαλλος, κατεπτοημένος, καὶ πάντοτε κραυγάζων, διευθύνομαι κατ' εὐθείαν πρὸς τὸ μέρος ἐνθα εἰργάζετο ὁ μουζικός.

Ἦτο ὁ μουζικός Μάρεϋ. Ὑπάρχει τοιοῦτον ὄνομα; Τούλάχιστον, ὁ κόσμος οὕτως ἀπεκάλει αὐτόν· ἦτο μουζικός πεντήκοντα περίπου χρόνων, ῥωμαλέος, ὕψηλός τὸ ἀνάστημα, μὲ πολλὰς λευκὰς τρίχας εἰς τὸν ὑπόξανθον πώγωνά του. Τὸν ἐγνώριζον ἀρκετὰ καλὰ, ἀλλὰ μέχρι τοῦδε δὲν εἶχε παρουσιασθῇ εὐκαιρία νὰ συνομιλήσω μετ' αὐτοῦ.

Μόλις μὲ εἶδε κραυγάζοντα, ἐσταμάτησε τὸν μῆκρον τοῦ ἵππου. Μετ' οὐ πολὺ εὐρισκόμεναι πλησίον του. Παρετήρησε τὸν φόβον μου.

— Ὁ Λύκος! ἀνέκραξα μὲ πνιγρὰν φωνήν.

Ἡγεῖρα τότε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐκύτταξε περὶ αὐτόν, διότι ἐπίστευε ὅτι πράγματι κατεδιωκόμεν.

— Ποῦ εἶναι;

— Κόποιος ἐφώναξε: ὁ λύκος! ὑπετονθόρισα.

— Τί ἐπαθες; τί ἐπαθες; Ποιὸς λύκος; Ἡπάτη-
θης. Ὡ, ἀλλὰ... Ἡμπορεῖ νὰ ἔλθῃ λύκος ἐδῶ; εἶπε
μὲ γλυκεῖαν φωνήν, ὅπως μὲ ἐνθαρρύνῃ.

Ἐγὼ ὅμως ἔτρεμα ἀκόμη. Ὁ ἦμην πολὺ ὠχρὸς.
Μὲ παρετῆρει φιλοστόργως καὶ ἐφαίνετο ἀνήσυχος
διότι μὲ ἐβλεπε εἰς τοιαύτην κατὰστασιν.

— Ἄ, πόσον ἐφοβήθη, Αἰχί, εἶπε κινῶν τὴν κε-
φαλὴν. Ἐλα, παιδί μου, μὴ φοβεῖσαι πλέον.

Μοῦ ἐθώπευσε τὴν παρειάν.

— Ἐλα, ἡσύχασε λοιπόν, ὁ Χριστὸς δὲν σὲ ἐγ-
καταλείπει. Κάμε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ.

Ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμην νὰ τὸ κάμω. Τὰ χεῖλη μου
ἐξηκολούθουν νὰ τρέμουν, τοῦτο δὲ τὸν ἐστενοχῶρει
πολύ.

Ἐτεῖνε τότε ἡρέμα τὸν χεῖρὸν καὶ γινώμιτον
δάκτυλόν του, καὶ ἤγγεισε ἐλαφρῶς τὰ χεῖλη μου.

— Βλέπεις,... Αἰχί.

Κατόπιν ἐστέναξε σχεδὸν μητρικῶς.

— Θεέ μου, ἀκόμη φοβεῖσαι; Δὲν βλέπεις,...

Ἡνύησα τέλος ὅτι λύκος δὲν ὑπῆρχε, καὶ ὅτι ἡ
κραυγὴ τὴν ὁποῖαν εἶχον ἀκούσει ἦτο ἀπάτη τῆς
ἀκοῆς μου. (Πλέον ἢ ἄπαξ εἶχον ἀκούσει ὁμοίας
κραυγᾶς. Βραδύτερον αἱ παρατροπαὶ αὐταὶ τῆς φαν-
τασίας ἐξηλείφθησαν μετὰ τῆς ἡλικίας.)

— Λοιπόν, τώρα νὰ ἐξακολουθήσω τὸν δρόμον
μου, εἶπον, δειλῶς, ἐνῶ ἡρώτων αὐτόν διὰ τοῦ βλέμ-
ματος.

— Ναί, πῆγαινε. Ἐγὼ θὰ σὲ κυττάζω ἀπ' ἐδῶ.
Δὲν θ' ἀφήσω νὰ σὲ πάρῃ ὁ λύκος, προσέθετα μετὰ
παραδόξου μητρικοῦ μειδιάματος. Ὁ Χριστὸς μαζύ
σου! Πῆγαινε.

Ἐκαμε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἐπ' ἐμοῦ, καὶ
ἐστευροκοπήθη καὶ αὐτός.

Ἀνεχώρησα ἀνὰ δέκα βήματα ἔστρεφον τὴν κε-
φαλὴν καὶ ἐβλεπον τὸν Μάρεϋ, ἐκλίνον παρὰ τὸν
ἵππον του, νὰ μὲ παρατηρῇ, κατὰ τὴν ὑπόθεσιν
του, καὶ νὰ μοὶ κάμῃ σημεῖον διὰ τῆς κεφαλῆς.

Ἡσυχνόμεν ὀλίγον διὰ τὸν φόβον μου, τὸ θμολογῶ.
Ἐν τούτοις δὲν διεσκέδασθη ἐντελῶς, εἰμὴ
μόνον ὅταν διῆλθον πρὸ δάσος, καὶ ἐφθασα εἰς τὴν
πρώτην οἰκίαν. Ἐκεῖ, ὁ κύων μας Uolchok (1) ἔτρεξε
πρὸς ἐμέ. Τότε ἡσθάνθη ἐαυτὸν ἐν ἀσφαλείᾳ. Ἐτρά-
φην διὰ τελευταίαν φοράν πρὸς τὸ μέρος τοῦ Μάρεϋ.
Δὲν ἠδυνάμην πλέον νὰ διακρίνω τὴν μορφήν του,
ἐμάντευον ὅμως, ὅτι ἐξηκολούθει νὰ μειδιᾷ φιλο-
στόργως καὶ νὰ κινῇ τὴν κεφαλὴν. Τὸν ἐχαιρέτισα
διὰ τῆς χειρὸς, μὲ ἀντεχαιρέτισε καὶ αὐτός καὶ ἐμα-
στίγωσε τὸν ἵππον του.

Ἡκουσα μακρὰν μίαν φωνήν: Χὺ! χὺ! καὶ ὁ μι-
κρὸς ἵππος ἀνέλαβε τὴν ἐργασίαν του.

Πῶς μοὶ ἦλθεν εἰς τὴν μνήμην τὸ ἐπεισόδιον
τούτο; Ἀγνοῶ. Αἱ λεπτομέρειαι ἦσαν κατεπληκτι-
κῆς ἀκριβείας. Ἡνωρθώθη ἐπὶ τῆς ξυλίνης κλίνης

(1) Μικρὸς λύκος.

μου, καὶ ἐνθυμούμαι, ὅτι ἐπὶ μακρὸν χρόνον διετή-
ρησα ἐπὶ τῆς μορφῆς μου τὸ μειδιάμα τῶν ἡδέων
ἀναμνήσεων.

Εἰς οὐδένα διηγήθην μετὰ ταῦτα τὴν περιπέτειάν
μου. Καὶ τί περιπέτεια. Ἄλλως τε, μετ' οὐ πολὺ
ἐλησμονήσα τὸν Μάρεϋ. Πολλὰκις βραδύτερον τὸν
συνήντησα, ἀλλ' οὐδέποτε ἐπειράθην νὰ τῷ ἐμιλήσω
περὶ τοῦ λύκου.

Καὶ αἰφνης, τώρα, μετὰ εἰκοσιν ἔτη, ἐν τῇ Σιθη-
ρια, ἀνεπόλουν τὴν συνάντησιν ἐκείνην μετὰ παρα-
δόξου θαυμάσιας μέχρι τῶν λεπτομερειῶν τῆς.

Ναί, ἀνεπόλουν αὐτήν, διότι ἦτο κεχαγμένη
ἐν τῇ ψυχῇ μου, καὶ διότι ἡ στιγμή ἦτο ἐπικαιρὸς...
Καὶ ἐπ' ἀνέβλεπον ἐν τῇ φαντασίᾳ μου τὸ τρυφερόν
ἐκεῖνο μειδιάμα τοῦ πτωχοῦ μας δούλου μουζίκου,
τὰ σημεῖα τοῦ σταυροῦ του, τὴν κίνησιν τῆς κεφα-
λῆς, τὸ: «πῶς φοβεῖται, ὁ μικρός». Καὶ ἰδίως τὸν
χονδρὸν ἐκεῖνον δάκτυλον, τὸν ὁποῖον τόσον τρυφε-
ρῶς εἶχεν ἀποθέσει ἐπὶ τῶν τρεμόντων χελεῶν μου.
Βεβαίως, ὅλοι εὐχαρίστως προσφέρονται νὰ βοηθή-
σωσιν ἐν παιδίον. Ἄλλ' ἐκεῖ, ἐν τῇ μοναξίᾳ ἐκείνῃ,
εἶχε συμβῆ τι διάφορον. Καὶ υἱὸς του εἴαν ἦμην, δὲν
θὰ ἐφέρετο πρὸς ἐμέ μὲ τόσην ἀφοσίωσιν καὶ πρεθυ-
μίαν. Καὶ παῖς τὸν ὑπεχρέωνε; Ἦτο ὁ δούλος μας,
καὶ ἐγὼ, ἐπίσης, ἦμην ὁ μικρὸς τοῦ κύριος. Κανείς
δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ πόσον καλὸς ἐφάνη
πρὸς ἐμέ. Καὶ πῶς νὰ τὸν ἀνταμείψω ἐκεῖ. Ἴσως ἡ-
γάπα τὰ μικρὰ παιδιά: πιθανὸν τοῦτο. Ἐν πάσῃ
περιωτώσει, ἡ συνάντησις ἐγένετο ἐν μοναξίᾳ, καὶ ὁ
Θεὸς μόνος ἠδυνήθη νὰ ἴδῃ ἄνωθεν διὰ τίνος βαθέος
αἰσθήματος στοργῆς ἦτο πεπληρωμένη ἡ καρδιά
ἐνὸς μουζίκου δούλου, ἀξέστου καὶ ἀγρίου, μέλλοντος
μετ' οὐ πολὺ ν' ἀπελευθερωθῇ.

Ἐγειρόμενος ἐκ τῆς κλίνης μου, περιέφερα τὸ
βλέμμα περὶ ἐμέ, καὶ ἡσθάνθη αἰφνης, ὅτι ἠδυνά-
μην τώρα ν' ἀτενίζω τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους μὲ πε-
ρισσότερον οἶκτον ὥς ἐκ θαύματος, τὸ μῖσος καὶ ἡ
ὀργὴ τελείως ἐξηλείφθησαν ἐκ τῆς καρδίας μου. Ἐ-
καμα ὀλίγα βήματα καὶ παρετῆρουν τὰς μορφὰς αἱ
συνήντων. «Ἴσως, ἐσκέφθην, ὁ ξυρισμένος αὐτὸς μου-
ζίκος, ὁ οἰνόφυλξ οὗτος παρίας, ὁ ὁποῖος τραγουδεῖ
μὲ τὴν βραγχώδη φωνήν του, ἴσως εἶναι ὁ Μάρεϋ.
Καὶ εἴαν ἠδυνάμην νὰ ἐρευνήσω τὴν καρδίαν του...»

Τὸ ἐσπέρας, συνήντησα πάλιν τὸν Μ...σου καὶ τὸν
ῥικτεῖρα.

Αὐτὸς δὲν εἶχε κανένα Μάρεϋ εἰς τὰς ἀναμνήσεις
του, καὶ ἡ σκέψις τοῦ ἦτο φυσικωτάτη:

«Μισῶ αὐτοὺς τοὺς κακούργους».

ΠΑΓΟΠΕΔΙΔΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΣΤΡΑΤΟΝ

Ἐν Ἀμστελοδάμῳ ἡσκήθη ἐσχάτως τὸ πρῶτον
τάγμα τοῦ ἐβδόμου πεζικοῦ συντάγματος εἰς γυμνάσιον
μετὰ παγὸ πεδίλων. Ἀποστολὴν εἶχε τὸ ἀπόσπασμα
τούτο νὰ κατοπτεύῃ τὴν δύναμιν καὶ τὰς θέσεις ἐχθροῦ
ὑποτιθεμένου ὅτι εὐρίσκατο ἐν Οὐδεκέρῃ, ὁ δὲ σκοπὸς
ἐκατεύθη πληρέστατα, ἀπεδείχθη δ' ὅτι οἱ στρατιῶται
ἐκινούντο ἐπὶ τοῦ πάγου μετὰ μεγίστης δεξιότητος.